

บทคัดย่อ

การดำเนินคดีอาญาในประเทศไทยใช้ระบบกล่าวหาเป็นหลักเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้สืบสวนสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด โดยพนักงานสอบสวนจะรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาว่าได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาจริงหรือไม่ และสรุปสำนวนพร้อมความเห็นส่งมายังพนักงานอัยการ เพื่อตรวจสอบกลับกรองคดีอีกชั้นหนึ่ง หากพนักงานอัยการออกคำสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาดังกล่าว ถือว่าเป็นการชี้ขาดคดีเบื้องต้น อันเป็นการใช้อำนาจกึ่งตุลาการ และคำสั่งดังกล่าวจะกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหา ผู้เสียหายและบุคคลที่เกี่ยวข้องทันที อำนาจในการออกคำสั่งดังกล่าวพนักงานอัยการจึงต้องมีอิสระ มีความเที่ยงธรรม และปราศจากการแทรกแซงใด ๆ โดยต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและตรวจสอบทั้งภายในองค์กรอัยการเอง ตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.2547 และจากภายนอกองค์กร ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบไว้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายที่เกี่ยวกับองค์กรอัยการ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันการรับรู้ข้อเท็จจริงในทางคดีของพนักงานอัยการมีอยู่อย่างจำกัด ข้อเท็จจริงในคดีทั้งหมดต้องผ่านมาจากพนักงานสอบสวน หากข้อเท็จจริงในคดีบกพร่อง หรือมีการบิดเบือนให้ผิดไปจากความจริง พนักงานอัยการอาจใช้ดุลพินิจในการสั่งคดีผิดพลาดได้

สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียน ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบหลักการดำเนินคดีอาญาและระบบการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินคดีอาญาของอัยการต่างประเทศทั้งที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศญี่ปุ่น และระบบกฎหมาย Common Law ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาระบบกฎหมายของเราให้ทันสมัยและสามารถคัดกรองคดีให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินคดีดียิ่งขึ้นไป

โดยนำคดีดังในอดีต เช่น ฆาตกรรมนางสาวเชอร์แอน ดันแคน คดีข้อเสียที่จังหวัดบุรีรัมย์ และคดีผ่านนายแสงชัย สุนทรวัฒน์ มาทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงหลักเกณฑ์การสั่งคดีอาญาของพนักงานอัยการในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร เพื่อนำผลการศึกษาดังกล่าวมาพัฒนาหลักเกณฑ์การสั่งคดีและมาตรการตรวจสอบดุลพินิจในการสั่งคดีอาญาของพนักงานอัยการในอนาคตต่อไป